

Tăbăcari și cojocari în Gorjul de altădată

Albinel Firescu

Așa cum s-a întâmplat mai mereu, prezentul istoric a surprins societatea românească ușor defazată sau, mai bine zis, neadaptată. Analiza faptelor, realizată atent constituie argumentul necesar înțelegerii fenomenului de determinism istoric. Demersul nostru (analiza de față) are o noțiune de natură intrinsecă: ce anume poate reprezenta mai bine spiritul nostru identitar într-o lume nouă întemeiată pe revoluționarea informației, pe circulația liberă a bunurilor materiale și imateriale. Adesea aprecierile vin din afara sistemului nostru de referință și se concentrează pe aspecte aparent banale: elemente diverse de factură cultural – identitară.

Cele mai frecvente aspecte patrimoniale sunt meșteșugurile, cu tot ceea ce presupun ele: purtătorii acestora, cunoscători ai tehnologiei și produsului finit, artefactul.

În ce măsură acestea se mai păstrează pentru și deodată cu reflectarea unui argument de cultură și civilizație, este o preocupare generală, nu neapărat încununată de succes.

Numai luarea în seamă a substratului istoric poate contribui decisiv la încurajarea și susținerea acestor, cu adevărat, elementele patrimoniale.

Urmăm, așadar, o scurtă incursiune pe linia practicării și organizării meșteșugurilor.

Exercitate dintotdeauna, în funcție de nevoile comunităților cu o evoluție, uneori aleatorii, a tehnicii, transmise din generație în generație, majoritatea meșteșugurilor cunoscute la începutul secolului al XX-lea au supremație de conduită.

Criza economică de supraproducție dintre anii 1929 și 1933 a lăsat însă, urme adânci în cadrul sferei social – economice. Factorii de producție vor fi analizați din altă perspectivă. În plan legislativ acesta s-a tradus prin adoptarea legii pentru constituirea Camerelor de Muncă și a legii pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor (30 aprilie 1936). Un efect imediat al acestei legi a fost pe palier economic, evaziunea fiscală. Mulți dintre cei care practicau meserii nu s-au înregistrat la Camerele de Muncă pentru a evita plata impozitelor.

Cele mai importate, de această dată, pe termen mediu și lung, au fost efectele sociale. În primul rând s-a realizat o triere a micilor meșteșugari. Au rezistat cei mai buni, cei care înregistrau mai multe comenzi și erau mai bine plătiți pentru servicii de calitate. Cei mai mulți s-au asociat și s-au organizat în ateliere ori

mici întreprinderi. Învățământul profesional era mai bun calitativ prin traversarea stagiului de ucenic sau calfă până la a deveni meșter. Meseriașii au beneficiat de lucrători prin realizarea stagiilor de practică. Efectele cele mai încurajatoare s-au resimțit asupra meseriilor noi sau prestările de activități industriale: (industrie ușoară, confecționări îmbrăcăminte, încălțăminte, metalurgie, reparații, etc...).

Alte meșteșuguri sau meserii tradiționale, cu caracter sezonier (olăritul, împletiturile, dogărit, etc...) sau sporadic în funcție de zona sau de necesitate precum spătăritul, țesutul părului de capră, confecționarea lingurilor de lemn, fuse, furci, albii s.a. au funcționat din ce în ce mai greu, sau chiar au dispărut din pricina faptului că veniturile mici nu le-au permis intrarea în cadrul legal.

Dacă la toate aceste adăugăm migrația forței de muncă de la rural spre urban, ori de la o zonă etnografică la alta, avem un tablou aproape complet al vieții meșteșugărești din perioada interbelică până în zilele noastre.

Pentru a întregi cât mai bine această imagine am extras câteva paragrafe din legea pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor și am făcut apel la memoria arhivelor în ceea ce privește breasla tăbăcarilor și cojocarilor din Gorjul interbelic. Un meșteșug important din care se câștiga destul de bine poate să probeze ori să infirme diferitele ipoteze.

Astfel, la Târgu-Jiu era recunoscută Tăbăcăria Comșa – Roșca și alți asociați, aflată pe str. 14 octombrie, având ucenicii sau calfe care și locuiau acolo. Cei mai buni tăbăcari își aflau originea în zona Sibiului. Preponderența tăbăcarilor în raport cu cojocarii, este evidentă, dacă luăm în calcul faptul că aceștia furnizau materia primă și pentru curelărie, cizmărie, opincărie.

Activitatea se desfășoară în întreaga perioadă interbelică, dar calificarea meșterilor sunt frecvente cazuri când meșteșugul se transmite din tată-n fiu până în 1948 (până atunci există evidența din considerente de ordin istoric – legea naționalizării), ne îndreptățește să considerăm că perpetuarea cunoștințelor dobândite merge odată cu purtători până spre anii 70-80.

De asemenea, având în vedere că, una dintre prevederile legii din 1936 menționa că lucrările practice pentru obținerea certificatelor de meșter urmau a fi donate muzeelor sau altor instituții ce le puteau folosi ca material didactic, este deosebit de relevant câtă influență în sfera socială și economică au putut să genereze reformele interbelice.

Așadar, mergând pe linia argumentării determinist istorice, am putea spune că efectele legislației de după 1948 se resimt abia acum.

ANEXE:

Monitorul Oficial nr. 196 din 26 august 1937¹

Din regulamentul de aplicarea legii pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor.

„Organizarea științifică a uceniciei tinde să găsească cele mai bune metode de predarea ale unei meserii în cel mai scurt timp cu cea mai redusă efortare, cu un minim de cheltuieli și un maxim de randament”

- Durata uceniciei nu poate fi mai mică de 3 ani și mai mare de 4 ani
- Un contract de ucenicie valabil trebuie înregistrat la Camera de Muncă
- Absențările nejustificate ale ucenicului prelungesc durata contractului cu înădăritul timpului absentat
- Puteau ține ucenicii persoanele care au împlinit 25 ani sau persoanele juridice cu condițiile:
- nu au fost decăzuți definitiv sau temporar din dreptul de a ține ucenici
- nu au fost condamnați pe cod penal
- nu au fost condamnați pentru pedepse infamante
- nu au fost decăzuți din drepturile de tutori

Patronul bărbat care nu este căsătorit și cel căsătorit care nu locuiește împreună cu soția să nu poată angaja ucenici sub vârsta de 18 ani

Patronul este obligat să se poarte față de ucenic ca un bun părinte de familie, îngrijindu-se de educația sa, supraveghindu-l neîntrerupt, interesându-se de purtarea sa în afară, apărându-l de maltratarele salariaților întreprinderii sau ale membrilor familiei sale și să-i asigure o găzduire igienică, atunci când acesta cade în sarcina patronului, acesta fiind obligat să anunțe organele sanitare pentru control.

Ucenicul nu poate fi pus să exercite decât acele munci sau sarcini cu care sunt în directă legătură cu meseria. Acestea trebuie să fie proporționale cu puterea sa fizică sau intelectuală. Munca sau serviciile nu vor putea fi prestate decât în timpul orelor legale de muncă.

Ucenicul trebuie să păstreze secretul întreprinderii, să îndeplinească îndatoririle prevăzute în contract. Să nu exercite acea meserie sau alta fără consimțământul patronului, afară de cazul când face lucrul în gospodăria părinților sau a reprezentanților legali.

Contractul de ucenicie poate fi desfășurat în cazul când una din părți este chemată sub drapel...

Au fost înființate cursuri profesionale de ucenici cu durată de trei sau patru ani.

Sunt create căminele de ucenici cu scopul de a asigura locuință, hrană și

¹ Monitorul Oficial nr. 196 din 26 august 1937

odihnă în condiții igienice precum și o educație îngrijită.

Cartea de lucrător (calfă) se va elibera persoanelor ce au o prezență completă de meșteșug, însușită în industrie sau meserii pe cale uceniciei, la vreo școală sau altă industrie cu caracter profesional.

Cartea de meșter se va elibera acelor care și-au însușit cunoaștere profesională a unei meserii.

- Trebuiau să practice meseria ca lucrători cel puțin 3 ani în afara uceniciei
- Cartea de lucrător trebuia eliberată cu cel puțin 3 ani înainte de cererea pentru obținerea cărții de meșter
- Trebuia dovadă a cotizațiilor la asigurările sociale pe acest interval de 3 ani.

Nicolae I. Andreescu din Alimpești¹
Cojocar căiular
Obține carte de lucru în 1948

Nicolae C. Bistoreanu din Bengești²
n. 1927
Obține carte de meșter în 1947

Boțoi Ion din Târgu-Jiu³
n. 1930, Uricani Hunedoara
Tăbăcar la tăbăcăria lui Ghibu Nicolae din Târgu-Jiu Str. 14
Octombrie, nr. 84

Bodo Alexandru⁴
n. 1908, com. Galaț, jud. Alba
Calfă de cojocar în 1926
Reînnoiește carte de lucrător în 1941

Bratu Ioan⁵
n. com. Tilișca, jud. Sibiu
Tăbăcar, domiciliat pe str. 14 oct. Nr. 80
Certificat de calfă în 1939

¹ Serviciu Județean Gorj al Arhivelor Naționale, fond Camera de Muncă, inv. 74, dos. 30.

² Idem, dos. 199.

³ Idem, dos. 220.

⁴ Idem, dos. 233.

⁵ Idem, dos. 296.

Chisăr Alexandru⁶

n. 1899 la Sibiu

Tăbăcar, domiciliat pe str. 14 oct nr. 82

Certificat de practică la Șandor Chisăr, str. Victoriei, nr. 182

Comșa Nicolae⁷

n. 1877, com. Siliște, jud. Sibiu

Tăbăcar, Târgu-Jiu

Iulian Cosmulescu⁸

n. 1895, în Baia de Aramă

Tăbăcar, domiciliat în Târgu-Jiu

Calfă în 1922

Coiculescu Ioan⁹

n. 1991, Lelești, din 1942 a lucrat la Turcinești

Cojocar căciular

Coma Dumitru¹⁰

n. 1926

tăbăcar la tăbăcăria N. Ghibu de la 1943, domiciliat în str. 14 oct.

Nr. 60

Certificat de ucenicie la Sibiu

⁶ Idem, dos. 484

⁷ Idem, dos. 569

⁸ Idem, dos. 573

⁹ Idem, dos. 577

¹⁰ Idem, dos. 597

Ioan Dragotă¹¹

Din anul 1930 până la 4 oct. 1934 a exercitat meseria de cojocar în com. Brădiceni, apoi se mută în Tg-Jiu
- atelier de cojocărie, pe cont propriu în Tg-Jiu, str. Victoriei, nr. 205 cu un ucenic.

Drugă Nicolae¹²

n. 1919, Cojocar căciular, com Benghești
Primăria, în 1947, certifică exercitarea meseriei de 10 ani, ucenic la Matei Pârvulescu din Tg-Jiu str. Victoriei nr. 109, de la 15 ani

Gheorghe Enescu¹³

n. 1908 la Siliștea, Mehedinți
blănar-cojocar, între 1920-1924 ucenic în Tr Severin, 1924-1932
meșter lucrător (calfă), tot în Severin, domiciliat în Baia de Aramă

Ghibu Nicolae¹⁴

n. 1906 în Siliște, jud. Sibiu
tăbăcar, domiciliat în str. 14 oct. Nr. 80
preschimbarea cărții de meșter în 1938

Grecu Vasile¹⁵

n. 1900 la Bălești
tăbăcar, domiciliat în Iași - Gorj, calfă în 1920

¹¹ Idem, dos. 806

¹² Idem, dos. 812

¹³ Idem, dos. 857

¹⁴ Idem, dos. 965

¹⁵ Idem, dos. 1030

Hotoboc Gheorghe¹⁶
n. 1903, Turcinești
căciular
carte de meșter în 1930

Ionicioiu Alexandru¹⁷
n. 1929, Târgu-Jiu
domiciliat str. 14 oct. Nr. 82, ucenic la tăbăcăria Nicolae Roșca de
pe str. 14 oct. Nr. 82 între 1943-1946

Dumitru Lazăr¹⁸
n. 1911, Târgu-Jiu
Tăbăcar, cu certificate de practică, domiciliat str. 14 oct. Nr. 84, la
N.D. Comșa și Șandor Chisăr

Laios Szabo Ludovic¹⁹
n. 1899, domiciliat str. 14 oct. Nr. 82
cu adeverință de practică la Dermata Cluj din 1924

Gheorghe Mălescu²⁰
n. 1898 Bălești – Gorj
tăbăcar cu domiciliul în Bălești
reînnoire carte de meșter 1942

¹⁶ Idem, dos. 1102

¹⁷ Idem, dos. 1156

¹⁸ Idem, dos. 1212

¹⁹ Idem, dos. 1223

²⁰ Idem, dos. 1340

Miron Lilă din Sârbești²¹

n. 1926, practică cojocăria din 1941 și plătește impozit din 1944
solicită carte de lucrător căciular în 1948

Munteanu Damian²²

n. 1911 Novaci
practică la Novaci meseria de cojocar căciular din 1939

Gr. Mucioară²³

n. 1903, Tg-Jiu, certificat de practică la N.D. Comșa, str. 14 oct.
Nr. 84, unde lucrează din 1935
tăbăcar, domiciliat în str. 14 oct. Nr. 120

Paștiu Ilie²⁴

n. 1928 Siliște jud. Sibiu
Tăbăcar domiciliat str. 14 oct. Nr. 84
Certificat de practică la Tăbăcăria N. Ghibu este ucenic între
1943-1946

Constantin Petca²⁵

n. 1919 Rusia – tatăl original din com. Rod jud. Sibiu
Tăbăcar, domiciliat în str. 14 oct. Nr. 82, a lucrat la N. Ghibu din
1939

²¹ Idem, dos. 1410

²² Idem, dos. 1468

²³ Idem, dos. 1491

²⁴ Idem, dos. 1611

²⁵ Idem, dos. 1663

Logăscu Constantin²⁶

n. 1915 Bălta - Gorj

Cojocar căciular

Certificat de practică de la Matei Pârvulescu str. Victoriei nr. 200
a lucrat cojocărie între 1930-1933

Constantin Pârvulescu²⁷

n. 1909, Târgu-Jiu

domiciliat str. Victoria nr. 237

certificat de practică la Matei Pârvulescu unde lucrează din 1930

Pungan Ion²⁸

n. 1890, Bălănești

Cojocar

Rădulescu Dumitru²⁹

n. 1927 Târgu-Jiu

Tăbăcar, practică la N.D. Roșca între 1941-1943

Roșca Nicolae³⁰

n. 1901 Săliște, jud. Sibiu

tăbăcar, domiciliat str. 14 oct, Târgu-jiu

²⁶ Idem, dos. 1249

²⁷ Idem, dos. 1703

²⁸ Idem, dos. 1849

²⁹ Idem, dos. 1884

³⁰ Idem, dos. 1934

Vlădulescu Ion³¹
n. 1893 com Bălești, Gorj
tăbăcar
carte de lucrător 1939

Văduva Ilie³²
n. 1906, Bălești, Gorj
tăbăcar
carte de lucrător 1941, adeverință de la N.D. Comșa

Urechescu Șerban³³
n. 1902, Târgu-Jiu
tăbăcar
preschimbare carte lucrător 1938

Ungureanu Ion³⁴
n. 1904, Lelești
cojocar
carte de meșter 1941, profesează din 1930

Udroiu Ioan³⁵
n. 1898, Lelești
Cojocar - căciular
Carte de lucrător 1947, „a învățat meseria de la tatăl său și o practică de peste 10 ani de zile”

³¹ Idem, dos. 2455

³² Idem, dos. 2381

³³ Idem, dos. 2362

³⁴ Idem, dos. 2344

³⁵ Idem, dos. 2337

Tuțulescu Gheorghe³⁶
n. 1932, Alimpești, Gorj
cojocar – căciular
practică meseria din 1940

Trușcă Gheorghe³⁷
n. 1909, Bârsești, Gorj
Tăbăcar
Carte de lucrător în 1936, adeverință de la N.D. Comșa

Grigore Spineanu³⁸
n. 1901, Bălești, Gorj
Tăbăcar
Preschimbă cartea de calfă în 1942

Spineanu Gheorghe³⁹
n. 1901, Bălești
Tăbăcar
„a avut atelier de tăbăcărie care a funcționat din anul 1935 până în anul 1939, când a sistat să funcționeze fiind concentrat...”

Spineanu C. Ioan⁴⁰
n. 1907, Bălești
tăbăcar
ucenicie din 1921 la N.D. Comșa, între 1930-1946 concentrat cu întrerupere reg. 4 Grăniceri

³⁶ Idem, dos. 2280

³⁷ Idem, dos. 2271

³⁸ Idem, dos. 2064

³⁹ Idem, dos. 2063

⁴⁰ Idem, dos. 2062

Roșca D. Dumitru⁴¹

n. 1921, Târgu-Jiu

„... fiul meu Dumitru D. Roșca lucrează meseria de tăbăcar în întreprinderea mea de la vârsta de 14 ani (nov. 1935)

Roșca Dumitru⁴²

Meșter tăbăcar din feb. 1913

Originar din Silișt, jud. Sibiu

Ion I. Vlădulescu⁴³

n. 1927, Bălești

tăbăcar, cotizant la asigurările sociale între 1943-1947

Vlădulescu Gheorghe⁴⁴

n. 1899, Bălești

tăbăcar, obține carte de meșter în 1941, adeverință de la N.D. Comșa

Gheorghe Gh. Vlădulescu⁴⁵

n. 1924, Bălești

tăbăcar

certificat de ucenic (1938-1942) de la Gh. C. Vlădulescu

⁴¹ Idem, dos. 1936

⁴² Idem, dos. 1936

⁴³ Idem, dos. 2456

⁴⁴ Idem, dos. 2457

⁴⁵ Idem, dos. 2458

Pantelimon Vlădulescu⁴⁶
 n. 1907, Bălești, Gorj
 tăbăcar, ucenic între (1921-1925) la N.D. Comșa
 întrerupând lucrul în perioada mobilizării
 carte de lucrător în 1947

Dumitru I. Vlădulescu⁴⁷
 n. 1908, Bălești
 Tăbăcar – ucenicia la N.D. Comșa, din 1925
 Carte de lucrător 1947

Vlad Ion⁴⁸
 n. 1906, Săliștea, Sibiu
 Tăbăcar, domiciliu Târgu-Jiu, str. 14 oct.
 Carte de lucrător în 1939

Zestroiu Ion⁴⁹
 n. 1911, Telești, Gorj
 cojocar – căciular, a lucrat ucenic la Ion Pungan din Târgu-Jiu, str.
 Unirii, nr. 150, între 1926 și 1929, iar ca lucrător între 1929-1936
 Carte de meșter 1946

⁴⁶ Idem, dos. 2459

⁴⁷ Idem, dos. 2460

⁴⁸ Idem, dos. 2463

⁴⁹ Idem, dos. 2510

Certificat,

Not. Matci Parrulescu in calitate de patron
cojocar si caciular domiciliat in Jg. juu str. Victoriei
N. 271. certificam pe a noastra raspundere ca Druza
Nicolae domiciliat in com. Balcesti, Jud. Gorj, plasa
Sovaci, a lucrat in atelierul meu timp de 6 ani.

In acest timp, susnumitul a avut purtari bune
iar in ceace priveste meseria a putut sa cunoasca in
asa fel incat este domn. de a o executa oriunde si oriunde
pe contul si socoteala sa proprie.

Drept care i-am eliberat prezentul certificat
spre a servi la o necesitate.

28. Aprilie 1933

Patron,

Scriitor redactor si martori:

M. Parrulescu

Ion C. St. Spineanu
tabăcar
Comuna Bălești Jud. Gorj

5

Sevi

Pentru tăbăcirea unei piei de 30 (treiseci) Kg.

Nr. ent.	Materialul	Cantitate Kgr.	Valoarea Materialului		Prețul de vânzare	Total preț de vânzare	Obs.
			Unitară	Totală			
1.	Pielea	30	80	2.400			
2.	Var	5	3	15			
3.	Coaje de goun	10	15	150			
4.	Coltani	20	40	800			
5.	Chimicărie	8	200	1.600			
6.	Chenopera	-	500	500			
7.	Impozite, uzaj și diverse	16%	-	546,50			
8.	Beneficiu	7%	-	382,55			
				Total		6394,05	
1.	Pielea lucrată	15 Kgr	cu Lei		426,27	6394,05	
			I. C. St. Spineanu				
			Mădălen				